

PM 2011:113 RVI (Dnr 001-984/2011)

Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter (SOU 2011:23)

Remiss från Landsbygdsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter” (SOU 2011:23) hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Per Ankersjö anför följande.

Ärendet

Utredningen föreslår ett ökat centralt stöd och vägledning till de myndigheter i landet som utför offentlig kontroll av företag inom livsmedelskedjan och som har skyldighet att utföra revision av sin kontrollverksamhet. Utredningen föreslår också att den nationella samordningen och uppföljningen av revisioner stärks.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsledningskontoret stödjer utredningens förslag där den centrala revisionen utvecklas i syfte att kunna genomföra övergripande granskningar av kontrollsystemet inom ramen för myndigheternas samarbete i revisionsrådet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden välkomnar utredarens förslag om att bilda ett revisionsråd, då det föreslås en samarbetsform och inte utökad lagstiftning.

Mina synpunkter

Utredningens uppdrag har varit att lämna förslag till hur revisioner av den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan ska bedrivas och organiseras för att uppfylla de krav som EU ställer på oberoende granskningar av kontrollen. Idag brister detta system inom ett flertal kommuner i landet. Jag tycker att det är viktigt att revisionsarbetet för livsmedelstillsynen bedrivs på ett likartat och likställt sätt överallt och ställer mig därför positiv till utredningens förslag om förbättrad samordning och organisation genom att regeringen utser en av de centrala myndigheterna som ansvarig för att samordna det nationella revisionsarbetet, samt inrättar ett revisionsråd för samverkan med övriga myndigheter. Att föreslå en samarbetsform istället för att lagstifta tror jag är rätt väg att gå, då utgångsläget är en stor och geografiskt spridd kontrollorganisa-

tion med över 280 kontrollmyndigheter på olika nivåer. Att ytterligare komplicera denna kontrollorganisation är därför inte lämpligt. En samarbetsform däremot tror jag ger utrymme för ett mer dynamiskt arbetssätt till förbättring och förstärkning av kontrollsystemen. Jag förutsätter även att kommunerna kommer att bjudas in att delta i rådets arbete.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter” (SOU 2011:23) hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 10 augusti 2011

PER ANKERSJÖ

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remiss ”Revision av livsmedelskedjans kontrollmyndigheter” (SOU 2011:23), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Karin Wanngård* (S) enligt följande.

EU:s förordning om kontrollsystemet för livsmedelslagstiftning ställer krav på bl.a. att myndigheternas kontrollarbete så att säga kontrolleras, eller med andra ord att det bedrivs revisioner. EU har granskat det svenska systemet för kontrollen av EU:s livsmedelslagstiftning. Granskningarna har upprepade gånger visat på stora brister. En statlig utredning har nu bekräftat den bild som kommissionens inspektioner har målat upp, samt föreslagit åtgärder för att rätta till brister.

Det svenska kontrollsystemet för EU:s livsmedelslagstiftning motsvarar i stort sett det system som finns för kontroll av andra miljöregler, både nationella och europeiska regler. Skillnaden är att kontrollsystemen för andra miljöregler inte granskats på samma ingående sätt. Det kan inte uteslutas att problem som motsvarar de allvarliga problem som återigen konstaterats på livsmedelsområdet finns även på andra områden. Regeringen bör utreda om så är fallet samt vid behov vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen att lämna följande svar på remissen

Utredaren har konstaterat att det nuvarande systemet uppvisar stora brister i form av avsaknad av övergripande planering, brister i omfattning och kvalitet av själva revisionen, oklarheter i ansvar och uppgifter, svag samordning och brister i stöd och vägledning. Situationen

försvåras av en stor och geografiskt spridd verksamhet och delad kompetens på myndighets-
sidan.

Detta är en situation, som inte är helt ovanligt i det svenska förvaltningssystemet, utifrån
den tradition av samråd med inslag av partssammansatta grupper som förekommer. Även om
detta system har många fördelar finns det också nackdelar som ibland blir besvärande utifrån
ett rättvise- och effektivitetsperspektiv. Exempel på detta kan hittas i Mats Svegfors utredning
om det svenska förvaltningssystemet och inom miljöområdet vad gäller bl.a. vattenförvalt-
ningen (både den tidigare och den nya) och vad gäller miljöåtgärder vid vattenverksamhet.

Vi tror därför att det i detta liksom i många andra fall är bättre med en mer centralt styrd
verksamhet baserad på en tydligare och förändrad lagstiftning och delar därmed inte borgar-
rådets uppfattning.

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Wanngård, Roger Mogert* och *Olle Burell*
(alla S) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (S) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningsta-
gande.

ÄRENDET

Utredningen föreslår ett ökat centralt stöd och vägledning till de myndigheter i landet som utför offentlig kontroll av företag inom livsmedelskedjan och som har skyldighet att utföra revision av sin kontrollverksamhet. Utredningen föreslår också att den nationella samordningen och uppföljningen av revisioner stärks.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 juni 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser i likhet med förslagen i utredningen att den övergripande planeringen, ledningen och uppföljningen av revisionsarbetet på nationell nivå behöver bedrivas på ett likartat och likställt sätt. Den nuvarande ordningen där länsstyrelserna på livsmedelsverkets uppdrag har bedrivit revision av kommunernas livsmedelstillsyn har varit utsatt för stark kritik från Europeiska Unionen, men även från Sveriges kommuner. Stadsledningskontoret stödjer därför utredningens förslag där den centrala revisionen utvecklas i syfte att kunna genomföra övergripande granskningar av kontrollsystemet inom ramen för myndigheternas samarbete i revisionsrådet. Revisionsrådets funktion blir central för förbättring och förstärkning av kontrollsystemen. Stadsledningskontoret förutsätter att kommunerna kommer att bjudas in att delta i rådets arbete. Förslaget kan därmed leda till ett ökat samarbete mellan myndigheter, vilket kan vara att föredra framför ökad lagstiftning på området. Stadsledningskontoret bedömer inte att utredningens förslag i övrigt påverkar stadens organisation, ekonomi eller mål. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2011 att som svar på remissen överlämna och åberopa miljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Per Bolund m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Utredaren beskriver den problembild som under flera år påtalats vid EU-kommissionens inspektioner av det svenska kontrollsystemet för livsmedelskedjan. Såväl bristande lagstöd för revisioner av kommuner som bristande kompetens och resurser hos länsstyrelserna har av kommissionen framförts som utmaningar för Sverige att lösa. En naturlig lösning på delar av problemet bör vara att koppla bort länsstyrelserna från revisionsuppgiften och i stället lägga ansvaret på central myndighet.

Utredningen föreslår att regeringen utser en av de centrala myndigheterna som ansvarig för att samordna det nationella revisionsarbetet och inrätta en samrådsfunktion – ett revisionsråd – för samverkan med övriga myndigheter. Revisionsrådet leds av en ordförande som kan utses av regeringen. Rådet bör även kunna ha externa deltagare.

Sverige har en lång tradition av samarbete mellan myndigheter på olika nivåer. Utredaren väljer att föreslå en samarbetsform i stället för att lagstifta. Miljöförvaltningen välkomnar därför utredarens förslag att bilda ett revisionsråd.

Stockholms stad har vid upprepade tillfällen understrukit vikten av att den kommunala livsmedelskontrollen behålls. En grundläggande förutsättning härför är att de enskilda kommunerna klarar sitt uppdrag. Det är därför bra att stärka möjligheterna att säkerställa att kommunerna bedriver en godtagbar kontrollverksamhet. Den kritik som har föranletts av brister i kontrollverksamheten i vissa kommuner har ofta generaliserats att avse all kommunal kontroll. Genom att stärka möjligheterna för Livsmedelsverket att säkerställa att varje kommun bedriver tillfredsställande kontrollarbete finns också förutsättningar för att kritik mot enskilda kommuner inte ska drabba all kommunal livsmedelskontroll.

Kritik har framförts mot brister i länsstyrelsernas grundläggande kunskaper om relevant livsmedelslagstiftning. Bristerna har fått till följd att de inte kunnat genomföra revisioner på ett kvalitetssäkrat och likvärdigt sätt i hela landet.

En naturlig lösning på delar av problemet bör vara att koppla bort länsstyrelserna från revisionsuppgiften och i stället lägga ansvaret på central myndighet.

Förvaltningen vill särskilt betona följande:

- *Kommunerna ska vara representerade i det kommande rådet
- *Resursförstärkning till revisionsorganisationen är viktig så att en central planering och samordning kommer till stånd
- *Kompetensutveckling och samordning av bedömningar hos revisionspersonal är nödvändig
- *Länsstyrelserna bör kopplas bort från revisionsuppgifterna och ansvaret bör i stället läggas på central myndighet

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnamnden

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V) mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Att nämnden beslutar att avslå förvaltningens förslag till beslut, samt därutöver anföra:

Utredaren har konstaterat att det nuvarande systemet uppvisar stora brister i form av avsaknad av övergripande planering, brister i omfattning och kvalitet av själva revisionen, oklarheter i ansvar och uppgifter, svag samordning och brister i stöd och vägledning. Situationen försvåras av en stor och geografiskt spridd verksamhet och delad kompetens på myndighetssidan.

Detta är en situation, som inte är helt ovanligt i det svenska förvaltningssystemet, utifrån den tradition av samråd med inslag av partssammansatta grupper som förekommer. Även om detta system har många fördelar finns det också nackdelar som ibland blir besvärande utifrån ett rättvise- och effektivitetsperspektiv. Exempel på detta kan hittas i Mats Svegfors utredning om det svenska förvaltningssystemet och inom miljöområdet vad gäller bl.a. vattenförvaltningen (både den tidigare och den nya) och vad gäller miljöåtgärder vid vattenverksamhet.

Vi tror därför att det i detta liksom i många andra fall är bättre med en mer centralt styrd verksamhet baserad på en tydligare och förändrad lagstiftning och avstyrker därför förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Per Bolund m.fl. (MP) och Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande.

EU:s förordning om kontrollsystemet för livsmedelslagstiftning ställer krav på bl.a. att myndigheternas kontrollarbete så att säga kontrolleras, eller med andra ord att det bedrivs revisioner. EU har granskat det svenska systemet för kontrollen av EU:s livsmedelslagstiftning. Granskningarna har upprepade gånger visat på stora brister. En statlig utredning har nu bekräftat den bild som kommissionens inspektioner har målat upp, samt föreslagit åtgärder för att rätta till brister.

Det svenska kontrollsystemet för EU:s livsmedelslagstiftning motsvarar i stort sett det system som finns för kontroll av andra miljöregler, både nationella och europeiska regler. Skillnaden är att kontrollsystemen för andra miljöregler inte granskats på samma ingående sätt. Det kan inte uteslutas att problem som motsvarar de allvarliga problem som återigen konstaterats på livsmedelsområdet finns även på andra områden. Regeringen bör utreda om så är fallet samt vid behov vidta åtgärder för att rätta till bristerna.